FAKTALEHTI – TAKSIMITTARIT

Taksimittari on mittalaitedirektiivin (MID, 2004/22/EU) mukaan määritelty mittalaite. Lainaus direktiivista:

”Soveltamisala. Tätä direktiiviä sovelletaan laitekohtaisissa liitteissä tarkoitettuihin mittauslaitteisiin ja -järjestelmiin. Kyseiset liitteet koskevat vesimittareita (MI-001), kaasumittareita ja tilavuuden muunnoslaitteita (MI-002), sähköenergiamittareita (MI-003), lämpöenergiamittareita (MI-004), muiden nesteiden kuin veden määrän jatkuvaan dynaamiseen mittaukseen tarkoitettuja mittausjärjestelmiä (MI-005), automaattisia vaakoja (MI-006), taksimittareita (MI-007), kiintomittoja (MI-008), dimensiomittauslaitteita(MI-009) sekä pakokaasuanalysaattoreita (MI-010). ”

Mittalaitteita käytetään määrittelemään hintaa ja veroa tiettyä suoritetta vastaan. Mittalaitteita käytetään esimerkiksi polttoaineen tankkauksen yhteydessä näyttämään tankattua litramäärää, kaupan hedelmien ja lihojen punnituksessa määrittämään painoa sekä taksimatkan hinnan määritykseen mittaamaan matkaa ja matka-aikaa. Mittalaitteet ja mittalaitedirektiivi voidaankin nähdä kiinteänä kokonaisuutena, joka käytännössä näkyy kansalaisten joka päiväisessä elämässä ja ovat siten tärkeä osa yhteiskunnan toimintaperiaatteita.

Liikennekaari- lakiesityksessä on esitetty ajoneuvolakia muutettavaksi taksimittarin osalta seuraavasti: ”Jos taksimatkan hinta perustuu matkan tai ajan mittaamiseen, luvanvaraisen henkilöliikenteeseen käytettävässä ajoneuvossa on oltava taksamittari tai hinnan määrittelyssä on käytettävä muuta laitetta tai järjestelmää, jolla saavutetaan taksamittaria vastaava mittaustiedon luotettavuus sekä tietojen suojauksen taso.”

Taksimatkan hinta, matkan kesto, matkan pituus sekä kuljetuksen ajankohta on pystyttävä aukottomasti osoittamaan myös käytettäessä kiinteää matkan hintaa.

Taksialan verotus ja arvonlisäveron kerääminen perustuvat nykyisin taksimittareista saatavien vuororaporttien tietoihin ja niiden perusteella laadittuihin verovelvollisten ilmoituksiin. Luotettavien ja vertailukelpoisten tietojen saamiseksi toimialalta on takseihin asennettu sinetöidyt mittalaitedirektiivin vaatimukset täyttävät mittauslaitteet eli taksimittari liitettynä maksupäätteeseen. Maksuliikenteen taustajärjestelmien voidaan katsoa olevan luotettavia ja hyväksyttyjä ainoastaan, mikäli koko taustajärjestelmä on yhdessä autolaitteen kanssa hyväksytetty direktiivin määräysten mukaisesti ja niistä on tehty toisistaan irroittamattomia. Käytännössä taksamittari on siis kassapääte, joka toimii myös eräänlaisena Fiscal Memorynä.

Taksimittari EI edellytä mitään tiettyä teknologiaa, vaan siitä tulee taksimittari, kun direktiivissä 2004/22/EU vaadittavat testit ovat hyväksytysti suoritettuja Notified Body:llä. Nykyisinkin taksimittari on teknologianeutraali, mutta kaikkien teknologioiden on läpäistävä testit samoin edellytyksin. Testien tarkoitus on varmistaa mittalaitteen vaatimukset, joista tässä muutamia tärkeimpiä:

- Tarkkuus
    - Suurimmat sallitut virheet taksimittarin käytöstä taksissa aiheutuvat virheet pois lukien ovat:
    - Kuluneelle ajalle: ± 0,1 %
        - suurimman sallitun virheen vähimmäisarvo: 0,2 s
    - Ajetulle matkalle: ± 0,2 %
        - suurimman sallitun virheen vähimmäisarvo: 4 m
    - Maksun laskennalle: ± 0,1 %

        - vähintään, pyöristys mukaan lukien: maksun näytön vähiten merkitsevää lukua vastaavasti.
- Taksimittariin on asennettava laskurit, joita ei voida nollata, kaikille seuraaville arvoille:
    - taksin ajama kokonaismatka
    - taksin ajama kokonaismatka varattuna
    - varausten kokonaismäärä
    - matkasta perittyjen lisämaksujen kokonaismäärä
    - matkasta perittyjen maksujen kokonaismäärä.
    - Yhteenlaskettuihin arvoihin on sisällyttävä virtalähteen häiriön aikana 9 kohdan mukaisesti tallennetut arvot.
- Kansallisia poikkeamia sallitaan ainoastaan lämpötilarajoihin – oltava 80 astetta minimistä maksimiin, mutta alaraja voi olla 0 astetta, tai kuten Suomessa nyt – 20 astetta.
- Poikkeustilanteen tai mahdollisen manipuloinnin yhteydessä (esim. sähkökatkos) mittarin on lukkiuduttava ja vain valtuutettu korjaaja voi resetoida laitteen esim. sinetin avaamalla – muisteihin on jäätävä merkintä kaikista lukkiutumisista ja myös erittäin lyhyistä sähkökatkoksista.
- Ohjelmistomuutokset on ilmoitettava Notified Bodylle, ja tarvittaessa sertifioida uudelleen ennen markkinoille saattamista.
- Hyväksyntä edellyttää valmistajalta sekä tuotannon että suunnittelun sertifiointa (esim ISO 9000), ja Notifed Body auditoi näitä vuosittain.

Varmistaakseen kuluttajansuojan ja verotuksen Euroopan Unioni on luonut mittalaiteille oman direktiivin 2004/22/EU ja Suomi on kyseisen direktiivin ratifioinut. Direktiivi ei rajoita minkään teknologian käyttöä, mutta edellyttää että tuotteet ovat CE-merkittyjä, mikä takaa yhdenmukaisuuden direktiivin vaatimuksiin. Direktiivi ei koske pelkästään Taksimittaria, vaan kaikkia mittalaitteita. Taksimittarin tyyppihyväksyntä on yhteinen koko EU:n alueella, ja toteuttaa täten periaatteen tavaroiden vapaasta liikkumisesta.

Tiivistetysti taksamittarilla varmistetaan kuluttajansuoja, oikeudenmukainen ja oikea verotus sekä tietojen säilyminen.

Taksamittarin myyntihinta Suomessa autoilijalle on n. 1 000€ + ALV

Marraskuussa 2016

Börje Nummelin

Semel Oy